

TULEMUSEKS on särav pind ja mitmekesised värvitoonid.

STUCCO krohviga kaetud pind on niivõrd sile, et mõjub kui peegel: siit paistab ka vastasseinas asuva akna kuma.

TARMO ELVISTO, JÜRI KUUSMANN
Säästva Renoveerimise Infokeskus

Säästva Renoveerimise Infokeskus on Interreg IV A projektis ProNatMat tegelenud Eesti naturaalse ehitusmaterjalide uuringu ja tutvustamisega üle kahe aasta, projekti kolmas aasta on käimas.

Praegu oleme jõudnud teemaarenduseni, kus meie oma Eesti toorainel põhinevad kohalikud naturaalsed materjalid kohtuvad innovatsiooniga. Üks põnevamaid nende hulgas on traditsioonilises lubjaahjus põletatud ja maa sees kus-

tutatud Saaremaa traditsiooniline lubjapasta. Tavatarbija jaoks on see materjal kaunis vähetuntud, ent kõik renoveerimise ja ökoehitusega kokku puutuvad spetsialistid tunnevad lubjapasta väärtust ja häid omadusi.

Seda, et traditsiooniline lubjapasta pole mingi aegunud ja igav materjal, vaid sellest võib saada väikse pingutuse ja oskusega nii mõndagi ka tänapäevasesse kodusse sobivat, püütakse tõestada ka ProNatMat projekti raames.

Siin näitame, et üks huvitav ja dekoratiivne lahendus lubjapasta kasutamiseks on

muu hulgas *stucco lustro* ehk läikiv krohv. Tegu on juba antiikajast tuntud krohvimistehnikaga. Leiud sarnase tehnika kasutamisest viivad tagasi aega 2500 e.K. Kirjalikult on *lustro* töövõtteid põhjalikult kirjeldanud Vitruvius Isajandil enne Kristust.

Ühelt poolt on tegu lihtsa, ent samas ka keerulise tehnikaga. Materjal ise koosneb lihtsatest komponentidest – kustutatud lubi ja liiv.

Tulenevalt liivatera suuruselt saab kujundada erinevaid pinnastruktuure. Peenema liivava siledamaid pindu, jämedama liivava poorsemaid pin-

du. Algupäraselt on kasutatud ka jahvatatud marmorist erinevaid täiteaineid.

Keerulisem on krohvimistöö. Erinevalt meile tuntud krohvimisviisist paigaldatakse *stucco lustro*'t metallist terasliibiga, nn Veneetsia kelliguga. Krohvisegu määratakse ühtlaselt pinnale ja pärast mõningast kuivamist poleeritakse läikima. Läikima löödud krohv võõbatakse seejärel seabiveega, mille tulemusel tekib vetthülgav kaitsekiht.

Veelgi läikivama ja kindlama pinna saamiseks võib *stucco lustro*'t vahatada mesilasvaha või karnaubavahaga.